

HRVATSKI VOJNIK

Broj 174. Godina V. 8. veljače 2008.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SLO € 1,80; SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

Održana združena vježba hrvatskog kontingenta koji se
upućuje u misiju ISAF

Hrvatski ponos - 08

Avirex®
Civilian & Military Tailors

The Avirex logo consists of a shield-shaped emblem with a stylized eagle and a red star in the center, above the brand name "Avirex" in a large, bold, serif font. A registered trademark symbol (®) is located at the top right of the "x". Below the main name, the words "Civilian & Military Tailors" are written in a smaller, sans-serif font. The entire logo is set against a black rectangular background.

MilerS

Trg Petra Svačića 1, Zagreb
tel: 01 / 457 3349

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@mohr.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Privevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d. Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisk:Tiskara Zelina d.d.,
K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hrvovnik@mohr.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Na temelju Zakona o medijima (stavak 1 članak 34) objavljujemo podatke o finansijskom poslovanju tiskovine Hrvatski vojnik u 2007. godini:
Tvrta: MINISTARSTVO OBRANE
REPUBLIKE HRVATSKEAdresa: Trg kralja Petra Krešimira 1, Zagreb
Vlasnička struktura: 100% u vlasništvu
Republike Hrvatske
Prijed: 120.898,79 kuna
Rashodi: 1.249.581,38 kuna
Prosječna naklada: 5800 komada tjednoRukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**IZ SADRŽAJA****Održana združena vježba hrvatskog kontingenta koji se upućuje u misiju ISAF**

U obraćanju sudionicima vježbe, ministar Vukelić istaknuo je važnost sudjelovanja pripadnika OSRH-a u međunarodnim mirovnim misijama, napominjući kako od njih očekuje da svoje zadaće obavljaju odgovorno kao i dosad...

Strana 4

Uništavanje viškova oružja u OSRH

Ministarstvo obrane i OSRH organizirali su dosad najveće uništavanje viškova malog i lakog oružja koje je u posjedu OS-a. Uništavanje je počelo 21. siječnja u Remontnom zavodu OSRH u Zagrebu, a dosad je ukupno uništeno 7538 komada različitih vrsta pištolja, pušaka, strojnica, minobacača i netravnih topova

Strana 12

Knjigu Vojna psihologija Hrvatsko psihološko društvo proglašilo "Psihologiskom knjigom godine"

Knjigu Vojna psihologija, objavljenu u nakladi Ministarstva obrane Republike Hrvatske, Hrvatsko psihološko društvo proglašilo je "osobito vrijednom psihologiskom knjigom godine", a njezini autori nagrađeni su "Psihologiskom nagradom Zoran Bujas"

Strana 14

Samovozni minobacači kalibra 120 mm

Već jedno stoljeće minobacači kalibra 120 mm čine najveće topničko oružje za neizravnu paljbenu potporu pješačkih postrojbi, najčešće na razini bojni. Kako su se upravo minobacači kalibra 120 mm pokazali dobrim rješenjem i za bitke asimetričnih ratovala, njihov je razvoj dobio novi zamah. Jedan od pravaca je razvoj samovoznih sustava

Strana 20

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

Održana združena vježba hrvatskog kontingenta koji se upućuje u misiju ISAF

Hrvatski ponos - 08

U obraćanju sudionicima vježbe, ministar Vukelić istaknuo je važnost sudjelovanja pripadnika OSRH-a u međunarodnim mirovnim misijama, napominjući kako od njih očekuje da svoje zadaće obavljaju odgovorno kao i dosad. Izrazio je uvjerenje da će i ovaj hrvatski contingent u Afganistanu zaslužiti pohvale i biti na ponos Hrvatskoj kao i njegovi prethodnici u misiji ISAF.

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

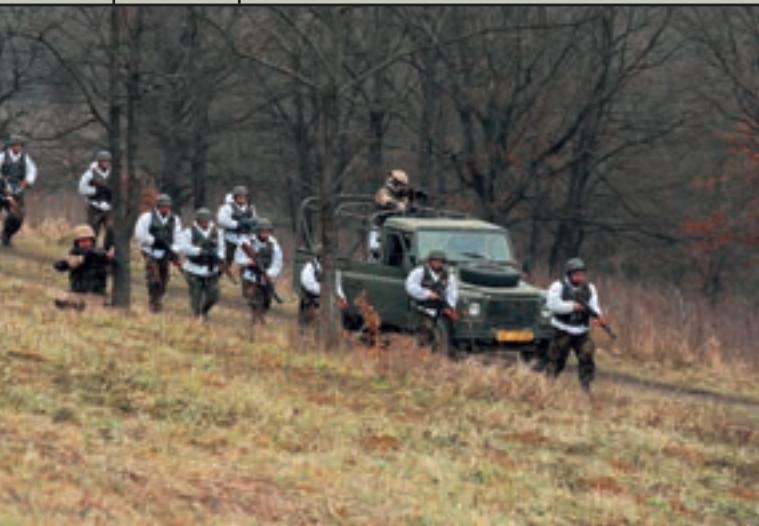
Na vojnom poligonu Gašinci, 31. siječnja održana je završna vježba sastavnica 11. hrvatskog kontingenta, koji se upućuje u misiju ISAF, a na vježbi je bio ministar obrane Branko Vukelić sa suradnicima.

U združenoj vježbi provedenoj pod nazivom *Hrvatski ponos - 08* sudjelovali su pripadnici Hrvatske kopnene vojske, uz potporu nekoliko letjelica Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i resursa Zapovjedništva za logistiku. Svrha je bila pokazati osposobljenost i interoperabilnost naših snaga, kao i

tehnike i taktike koje se primjenjuju u mirovnim misijama pod vodstvom UN-a i NATO-a. Tijekom višesatne vježbe, kojom je zapovijedao brigadir Mladen Mikolčević, visokim uzvanicima i predstavnicima medija, na nekoliko radnih točaka, prikazane su određene situacije u kojima se mogu naći pripadnici mirovnih misija. Tako smo imali priliku vidjeti kako naši mirovnjaci obavljaju nadzor prometa i štite konvoj od oružanog napada. Vidjeli smo također suzbijanje prosvjeda lokalnih pobunjenika i obranu baze od napada paravojnih postrojbi.

Uz gađanje iz pješačkog oružja, prikazana je i situacijska vježba integriranih snaga HKoV-a i HRZ-a, u kojoj su sudjelovali tenkovi i Pilatusi te novi helikopteri, što je bilo posebno atraktivno. Zanimljivo je bilo i vidjeti u akciji vojnopolicijske pse, zadužene za detekciju eksploziva i droge.

U obraćanju sudionicima vježbe, ministar Vukelić istaknuo je važnost sudjelovanja pripadnika OSRH-a u međunarodnim mirovnim misijama, napose s obzirom na težnje Hrvatske da postane članica NATO-a i EU-a, te izrazio zadovoljstvo provedbom

■ Tijekom višesatne vježbe visokim uzvanicima i predstavnicima medija, na nekoliko radnih točaka, prikazane su određene situacije u kojima se mogu naći pripadnici mirovnih misija. U misiji ISAF trenutačno se nalazi 198 pripadnika OSRH-a, a u skladu s odlukom Sabora u ovoj bi godini u Afganistan moglo otići do 300 hrvatskih vojnika

združene vježbe. Napominjući kako od njih očekuje da svoje zadaće obavljaju odgovorno kao i dosad, izrazio je uvjerenje da će i ovaj hrvatski contingent zaslužiti pohvale i biti na ponos Hrvatskoj kao i njihovi prethodnici u misiji u Afganistanu. I u izjavi za medije ministar je pohvalio spremnost naših vojnika za misiju ISAF, a general pukovnik Slavko Barić, o.d. načelnika Glavnog stožera OSRH-a, potvrdio je da hrvatski vojnici u Afganistanu, unatoč složenim uvjetima, svoje zadaće obavljaju profesionalno i odgovorno. Da im je upravo profesionalni izazov jedan od ključnih motiva za odlazak u takvu misiju, istaknuo je natporučnik Željko Barbir, pripadnik Vojne policije koji s ovim kontingentom u idućoj rotaciji odlazi u Kabul. S tim se složio i bojnik Denis Tretinjak, pripadnik gombre, koji će zapovijedati našim OMLT-om u Afganistanu. Dodao je da je važna i potpora obitelji. U misiji ISAF trenutačno se nalazi 198 pripadnika OSRH-a, a u skladu s odlukom Sabora u ovoj bi godini u Afganistan moglo otići do 300 hrvatskih vojnika.

Uz ministra Vukelića i generala Barića, na vježbi su bili i glavni inspektor obrane general

U združenoj vježbi provedenoj pod nazivom Hrvatski ponos - - 08 sudjelovali su pripadnici Hrvatske kopnene vojske, uz potporu nekoliko letjelica Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i resursa Zapovjedništva za logistiku. Svrha je bila pokazati sposobljenost i interoperabilnost naših snaga, kao i tehnike i taktike koje se primjenjuju u mirovnim misijama pod vodstvom UN-a i NATO-a

pukovnik Marijan Mareković, zapovjednik HKoV-a general pukovnik Mladen Kruljac, general zbora Josip Lucić te drugi visoki vojni dužnosnici, kao i predstavnici Ureda za obrambenu suradnju Veleposlanstva SAD-a.

Nakon završene vježbe na VP Gašinci, u pratinji suradnika i vojnih dužnosnika ministar obrane posjetio je i vojarnu "Bosut" u Vinkovcima, u kojoj je sjedište Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Ondje se saštao s predstvincima brigade na čelu sa zapovjednikom, brigadirom Mladenom Mikolčevićem. ■

Ministar Vukelić sa suradnicima u razgledavanju bespilotne letjelice izložene na TT zboru

Seminar u RACVIAC-u o kemijskom oružju

Središte za sigurnosnu suradnju (RACVIAC), u suradnji s Organizacijom za zabranu kemijskog oružja (OPCW), organiziralo je seminar na temu Konvencija o kemijskom oružju.

Seminar se održava od 5. do 8. veljače u vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju, a na njemu sudjeluju vojni i civilni stručnjaci iz zemalja jugoistočne Europe i OPCW-a. To je dobra prilika za suradnju i razmjenu iskustava i znanja o pitanjima vezanim uz sprečavanje širenja kemijskog oružja.

Otvarajući seminar, direktor RACVIAC-a Nedžad Hadžimusić istaknuo je kako seminar znači nastavak dobre suradnje između te dvije organizacije. Na važnosti dobre suradnje RACVIAC-a i OPCW-a upozorio je i Alexander Khodakov, direktor Odjela za planiranje u OPCW-u. On je istaknuo kako je težište seminara na Članku 10. Konvencije, koji u sadašnjim

snimio T. BRANDT

svjetskim okolnostima postoje sve važniji. Na seminaru je obrađeno niz tema vezanih uz Konvenciju o kemijskom oružju pa je to dobra prilika da zemlje sudionice predstave svoje mogućnosti i kapacitete u prevenciji katastrofa povezanih s kemijskim oružjem, te načine i modele odgovora na katastrofe izazvane primjenom kemijskog oružja. Među temama svakako treba istaknuti one vezane uz neširenje oružja za masovno uništenje u srednjoj i istočnoj Europi, i to s naglaskom na kemijsko oružje. Predstavljeni su i napori OPCW-a na području sprečavanja širenja kemijskog oružja, a razgovaralo se i o pomoći država regije u sklopu Članka 10. Konvencije.

Ovo je već peti u nizu seminara koji RACVIAC organizira u suradnji s OPCW-om, a izražena je obostrana želja za nastavkom suradnje.

L. PARLOV

snimio T. BRANDT

Hrvatski časnički zbor podupro ulazak Hrvatske u NATO

Ministar obrane Branko Vukelić 4. veljače primio je vodstvo Hrvatskog časničkog zbora (HČZ), predvođeno predsjednikom, stožernim brigadirom u mirovini Rozarijom Rozgom, i dopredsjednicima HČZ-a, brigadirom u mirovini Ljubomirom Cerovcem i pričuvnim bojnikom Krunoslavom Sajkom.

Ministar Vukelić izrazio je uvjerenje da će suradnja Ministarstva obrane i HČZ-a, u budućem razdoblju biti još intenzivnija, a predsjednik HČZ-a sa suradnicima izvijestio je ministra o planu i programu aktivnosti te nevladine udruge koja okuplja više od 15 tisuća hrvatskih umirovljenih i pričuvnih časnika.

Hrvatski časnički zbor osnovan je 1991. godine, na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Član je Gäminger inicijative, asocijacije pričuvnih časnika srednje Europe, a od 2002. pridruženi je član CIOR-a, asocijacije koja okuplja pričuvne časnike zemalja članica NATO-a.

U svom prvom susretu s novim ministrom obrane, predsjednik Rozga istaknuo je kako HČZ čvrsto podupire što skoriji ulazak naše zemlje u NATO, smatrajući da je ulazak u taj vojni savez najbolje jamstvo za dugoročnu sigurnost Republike Hrvatske i stvaranje modernih oružanih snaga. Također je rekao kako je HČZ u svojim dosadašnjim susretima, u sklopu međunarodnih asocijacija, uvijek isticao to da je Hrvatska u kratko vrijeme od zemlje primateljice pomoći, u obliku misija međunarodnih snaga, postala zemlja koja aktivno sudjeluje u mirovnim misijama diljem svijeta. Na susretu ministra Vukelića i predstavnika HČZ-a bio je i hrvatski veleposlanik pri NATO-u, Davor Božinović s kojim su predstavnici HČZ-a dogovorili nekoliko zajedničkih tribina, vezanih uz informiranje njihova članstva o ulasku Hrvatske u NATO.

OJI

Uvođenje unutarnjih kontrola u Ministarstvo obrane (4)

Nepravilnosti i prijevare

Obavijest o nepravilnosti ili sumnji na prijevaru može se dostaviti pisanim putem, telefonski, elektronskom poštom ili faksom, osobno ili anonimno. Osobama koje podnese prijave o nepravilnostima i prijevarama za to imenovanoj osobi ili čelniku jamči se zaštita identiteta i prava iz radnog odnosa na temelju propisa Republike Hrvatske

Ante MODRIĆ

Svrha uvođenja finansijskog upravljanja i kontrola između ostalog jest i zaštita imovine i drugih resursa proračunskog korisnika od gubitaka uzrokovanih lošim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korištenjem, te od nepravilnosti i prijevara. Dobro uspostavljene unutarnje kontrole smanjit će i dobrim dijelom onemogućiti korupciju i radnje vezane uz davanje i primanje mita.

Člankom 36. Zakona o sustavu unutarnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske propisana je obveza časnika korisnika proračuna za sprečavanje rizika nepravilnosti i prijevara i poduzimanje radnji protiv njih. Čelnik je obvezan imenovati osobu zaduženu za nepravilnosti, koja će zaprimati obavijesti o nepravilnostima i sumnjama na prijevaru ili samostalno poduzimati radnje protiv nepravilnosti i prijevara.

Početkom srpnja prošle godine, ministar je tajnika Ministarstva, Petra Baraća, imenovao osobom zaduženom za nepravilnosti u Ministarstvu obrane. U skladu s navedenim člankom Zakona, unutarnji revizori, osobe uključene u finansijsko upravljanje i kontrole, kao i drugi zaposlenici, dužni su o sumnjama na prijevaru ili o odgovarajućim nalazima o nepravilnostima istodobno izvestiti čelnika (ministra obrane) i osobu zaduženu za nepravilnosti.

Obavijest o nepravilnosti ili sumnji na prijevaru može se dostaviti pisanim putem, telefonski, elektronskom poštom ili faksom, osobno ili anonimno.

Po primitku informacija o nepravilnostima ili sumnji na prijevaru, osoba zadužena za nepravilnosti (tajnik Ministarstva) sastavit će bilješku i, ako ocijeni da obavijest sadrži elemente nepravilnosti ili prijevare, o tome će obavijestiti mjerodavno tijelo u Ministarstvu financija. U roku od 15 dana od dana zaprimanja prijave, osoba zadužena za nepravilnosti dužna je u pisanom obliku izvestiti osobu koja je upozorila na nepravil-

nosti ili prijevaru o poduzetim mjerama, osim u slučaju anonimne prijave.

Ako podnositelj prijave u roku od 15 dana ne dobije pisani informaciju o poduzimanju odgovarajućih mjera, može sam izravno izvestiti Državno odvjetništvo i mjerodavnu jedinicu u Ministarstvu financija. Važno je posebno naglasiti da se odredbama navedenog Zakona osobama koje

podnese prijave o nepravilnostima i prijevarama za to imenovanoj osobi ili čelniku jamči zaštita identiteta i prava iz radnog odnosa na temelju propisa Republike Hrvatske.

Mjerodavno tijelo za nepravilnosti i prijevare u Ministarstvu financija jest Odsjek za suzbijanje nepravilnosti i prijevara, ustrojen u sklopu Odjela proračunskog nadzora u Državnoj riznici potkraj 2006. godine. Odsjek je zadužen za koordinaciju zakonodavnih, upravnih, planskih i operativnih aktivnosti radi zaštite finansijskih interesa Republike Hrvatske i Europske unije u skladu s preuzeitim međunarodnim obvezama. Odsjek neposredno surađuje s Europskim uredom za borbu protiv prijevara, OL-AF-om (francuski: Office Europ"n de Lutte Anti-Fraude). Taj Odsjek je po strukturi tzv. AFCOS (Anti Fraud Co-Ordinating Structures) - Nacionalna središnja kontakt točka mreže za suzbijanje nepravilnosti i prijevara, koja je dosad uspostavljena u svim državama članicama Europske unije, a glavna joj je zadaća pomaganje i podrška OL-AF-u u učinkovitijoj borbi protiv prijevara. Ministarstvo financija izradilo je potkraj prošle godine prijedlog Uredbe o sustavu suzbijanja nepravilnosti i prijevara u javnom sektoru, kojom će biti regulirani postupci i sva ostala pitanja vezana uz poduzimanje radnji protiv nepravilnosti i prijevara.

U skladu s Nacionalnim programom suzbijanja korupcije (Narodne novine, broj 39/06), navedena Uredba će biti i jedna od sredstava za učinkovitu prevenciju i suzbijanje korupcije na razini svakog korisnika proračuna. ■

Početkom srpnja prošle godine, ministar je tajnika Ministarstva, Petra Baraća, imenovao osobom zaduženom za nepravilnosti u Ministarstvu obrane. U skladu s navedenim člankom Zakona, unutarnji revizori, osobe uključene u finansijsko upravljanje i kontrole, kao i drugi zaposlenici, dužni su o sumnjama na prijevaru ili o odgovarajućim nalazima o nepravilnostima istodobno izvestiti čelnika (ministra obrane) i osobu zaduženu za nepravilnosti. Ako podnositelj prijave u roku od 15 dana ne dobije pisani informaciju o poduzimanju odgovarajućih mjera, može sam izravno izvestiti Državno odvjetništvo i mjerodavnu jedinicu u Ministarstvu financija

Cjeloživotno učenje

Brze promjene uvjetovane afirmacijom novih spoznaja i novih tehnologija uzrok su današnjem kratkom vijeku trajanja stečenih vještina i znanja, ako se ona kontinuirano ne obnavljaju, osvježavaju, dopunjavaju, korigiraju, prilagođavaju, moderniziraju i poboljšavaju. Znanje je danas sve manje stanje, a sve više proces. Stoga i Koncept izobrazbe inzistira na uspostavljanju sustava cjeloživotnog učenja, kojim će se omogućiti kontinuitet u općoj i ciljanoj izobrazbi

Davor ČULJAK

Realizacijom Projekta PPUO-08 Cjeloživotna izobrazba, čiji je voditelj brigadir Boris Trnski, bit će uspostavljen sustav cjeloživotnog obrazovanja, kojim se omogućava kontinuirana slijednorastuća i funkcionalna izobrazba uz zahtijevani visoki stupanj samoučenja, što pridonosi kvalitetnom obavljanju zadaća za potrebe OSRH i stvaranju čvrstih temelja za drugu karijeru. Na taj se projekt može gledati kao na krunu postignuća ostalih sedam projekata izobrazbe kada se oni počnu implementirati.

VRLO JE BITNO ŠTO SU PROJEKTNE ZADAĆE KOJE SU UTEMELJENE NA KONCEPTU IZOBRAZBE ZA POTREBE OSRH DEFINIRANE I OBLIKOVANE USPOREDNO S OBJAVLJIVANjem Polaznih osnova Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. U skladu s definicijom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa iz osnovnih pojmoveva HKO, "cjeloživotno učenje (LLL - Lifelong Learning) označava aktivnosti svih oblika učenja, koje se obavljaju tijekom života s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija u užem smislu za osobne, društvene i profesionalne potrebe. Kompetencije označavaju skup znanja, vještina i skup kompetencija u užem smislu. Znanje označava skup stečenih i povezanih informacija, a odnosi se na teorijsko i činjenično znanje. Vještine obuhvaćaju primjenu znanja i upotrebu propisanih načina rada u izvršenju zadaća i rješavanju problema, a odnose se na kognitivne (logičko, in-

tuitivno i kreativno razmišljanje) i/ili psihomotoričke vještine (fizička spretnost, upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala). Kompetencije u užem smislu označavaju postignutu primjenu konkretnog znanja i vještina, u skladu s danim standardima. U Hrvatskom kvalifikacijskom okviru kompetencije u

užem smislu odnosit će se na samostalnost i odgovornost".

Ako detaljnije proanalizirate načelni utjecaj izobrazbe na profesionalni razvoj kako ga je definirao Koncept izobrazbe, uočit ćete da su razvojna razdoblja svih kategorija osoblja u sustavu prožeti slijednorastućim oblicima civilne, civilno-vojne, vojne, vojno-strukovne i specijalističke izobrazbe, koji se dopunjavaju ciljanim funkcionalnim izobrazbama, stjecanjem iskustva radom, korekcijom kroz evaluacijski sustav koji kvalitetno usmjerava, razvojem potencijala vođenja, poticajnim uvođenjem u viši stupanj odgovornosti, potvrdom kompetencija sukcesivnom dodjelom složenijih zadaća i

ovlasti, i na kraju promicanjem, koje ne znači samo statusnu i novčanu nagradu, nego i početak istog ciklusa na višoj razini. Izravan je utjecaj znanja na profesionalni razvoj i status pojedinca u sustavu, pa sustav jednakih mogućnosti iziskuje potrebu pružanja šansi za kontinuitet u izobrazbi, koju čine trening i edukacija. Trening ili sposobljavanje, kao učenje odgovora na predvidive situacije, osigurava vještine i znanja nužna za obavljanje specifičnih dužnosti i zadaća. Edukacija ili obrazovanje, koje priprema za pravilnu prosudbu odgovora na nepredvidive situacije, osigurava temeljna znanja i intelektualne vještine, koje daju okvir za korektnu interpretaciju informacija i pouzdanu prosudbu. Formalni trening i edukacija, koji

se prožimaju kroz razvojna razdoblja, moraju biti praćeni samoučenjem, bez čega kvaliteta stečenog znanja ne može dugo opstati.

Realizacijom ostalih projektnih zadaća Projekta PPUO-08 u potpunosti će se implementirati i stalno poboljšavati i priprema osoblja za rad u timelima NATO-a i EU-a te pružiti mogućnost oposobljavanja što većem broju djelatnika drugih tijela državne uprave i ostalih zainteresiranih za poslove vezane uz područje obrane. Sa sigurnošću se može tvrditi da će se realizacijom cjelokupnog projekta do kraja 2010. godine stvoriti uvjeti za kontinuirano kvalitetno profiliranje ljudskog potencijala s adekvatnim poslovnim znanjem. ■

U Obučnom središtu za međunarodne vojne operacije održan međunarodni tečaj

Radiokomunikacija za mirovne misije

Tečaj se provodi prema planu NATO-PzM tečajeva i u skladu s potpisanim Partnerskim ciljevima, među kojima je i uporaba radioprocedura u međunarodnim vojnim operacijama. Svrha je osposobiti polaznike za uporabu NATO radioprocedura i orijentaciju na zemljištu uz pomoć UTM zemljovida i GPS uređaja

Napisala i snimila Marija ALVIR

Na dvotjednom tečaju sudjelovalo je 15 polaznika među kojima i šestorica stranih

Radiokomunikacije u međunarodnim vojnim operacijama naziv je tečaja koji se već nekoliko godina održava u organizaciji Obučnog središta za međunarodne vojne operacije. Ovogodišnji je treći po redu koji se provodi na međunarodnoj razini. Na dvotjednom tečaju, održanom od 21. siječnja do 1. veljače u vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju, sudjelovalo je 15 polaznika: uz šestoricu pripadnika i tri pripadnice Hrvatske kopnene vojske, bila su i šestorica stranih polaznika - po dvojica časnika iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Makedonije.

Iskustvo instruktora najveća prednost

Tečaj se provodi prema planu NATO-PzM tečajeva i u skladu s potpisanim Partnerskim ciljevima, među kojima je i uporaba radioprocedura u međunarodnim vojnim operacijama. Svrha je osposobiti polaznike za uporabu NATO radioprocedura i orijentaciju na zemljištu uz pomoć UTM zemljovida i GPS uređaja.

Voditelj tečaja natporučnik Jadranko Čičmirk smatra način obučavanja vrlo korisnim u pripremama vojnika za sudjelovanje u mirovnim misijama te ističe da je tečaj namijenjen svim razinama, bez obzira na rod, struku i čin. Izrazio je zadovoljstvo što ove godine ima dosta mladih časnika iz HKoV-a, kojima su dobrodošla iskustva starijih polaznika. Njegov zamjenik, natporučnik Mile Ostojić, posebno je istaknuo visoku razinu motiviranosti, kako po-

laznika tako i instruktora, zaključivši da su profesionalan odnos i međusobno razumijevanje te timski rad, zamijećeni među ovim polaznicima, dobra priprema za takav oblik suradnje u međunarodnim mirovnim misijama.

Zadovoljstvo organizacijom i provedbom tečaja izrazili su i sami polaznici. Posebno su nas zanimali dojmovi stranih polaznika. Bojnik Milić Ristić časnik je za radiokomunikacije u zajedničkom stozaru bosanskohercegovačkih oružanih snaga. On vjeruje da će mu tečaj koristiti u radu. Smatra da je plan i program kvalitetno koncipiran i sadržajan, a instruktori stručni i iskusni u tom području, što ujedno vidi kao najveću prednost tečaja. S njim se slaže i njegov sunarodnjak, satnik Elvir Gradišić, koji bogato iskustvo instruktora, stečeno u raznim mirov-

nim misijama, smatra najkorisnijim za one koji očekuju sličan angažman. I makedonski poručnik Stojan Stojanović, kojemu su radiokomunikacije također struka, stekao je pozitivne dojmove na tečaju, dodajući da se nečeg podsjetio, ponešto i naučio. Napominjući da je Makedonija kao i Hrvatska na putu prema Sjevernoatlantskom savezu, istaknuo je važnost primjene NATO standarda, te je i on pohvalio kvalitetan odabir iskusnih instruktora, kao i dobar odnos svih domaćina. Njegov kolega, satnik Toni Naumovski, također je izrazio zadovoljstvo tečajem, zaključivši da je sublimirano najvažnije i da se ima što naučiti. Ocijenio je da su predavanja na visokoj razini, a teme iznimno zanimljive. I on najvažnijim smatra osobno iskustvo instruktora, koje su im prenijeli na tečaju. Prvi put su na tečaju sudjelovali i pripadnici oružanih snaga Crne Gore, a satnik Nikola Mijović za organizatore i domaćine imao je samo riječi hvale. Ponavljajući dojmove ostalih polaznika, izrazio je nadu da će i u budućim tečajevima sudjelovati crnogorski vojnici.

Polaznici su iskazali zadovoljstvo uvjetima smještaja i prehrane, što je, prema riječima voditelja tečaja, rezultat dobre suradnje s Pleterom. Na izletima organiziranim tijekom vikenda obišli su Zagreb i Zagorje. Strani gosti posebno su bili oduševljeni posjetom Trakošćanu, te napomenuli da će, osim tečaja, svojim kolegama preporučiti i izlet u Hrvatsku. ■

Posjet zapovjednika HRM-a Albaniji

Albanska strana posebno je zainteresirana za mogućnost izobrazbe njihovih kadrova na našim radarskim postajama i za mogućnost razmjene radarske slike između radarskih postaja HRM-a i albanske RM

U skladu s Planom međunarodne vojne suradnje za 2008., zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, komodor Ante Urlić, s izaslanstvom u sastavu: kapetan bojnog broda Predrag Stipanović, načelnik stožera Flote HRM-a, kapetan korvete Damir Dojković, voditelj Odsjeka za obrambeno planiranje, Odjel N-5 ZHRM, i kapetan korporete Francois Buj, časnik za Odnose s javnošću HRM-a, posjetio je od 22. do 25. siječnja Republiku Albaniju. Na pro-

putovanju iz Splita prema Albaniji, 22. siječnja, izaslanstvo HRM-a susrelo se sa zapovjednikom Mornaričke baze Vojske Crne Gore, kapetanom bojnog broda Rajkom Bulatovićem. Tijekom susreta izaslanstvo HRM-a je crnogorskoj strani prezentiralo iskustva s planovima modernizacije i pripremama vezanim uz proces pristupanja NATO savezu. Crnogorska strana je pokazala najveće zanimanje za mogućnosti izobrazbe kadrova u RH i za uključivanje u regionalne inicijative, te ustrojavanje Obalne straže Republike Hrvatske. Nakon susreta s predstvincima Mornaričke baze Vojske Crne Gore, izaslanstvo HRM-a nastavilo je put prema Republici Albaniji. Na graničnom prijelazu Hani i Hotit, izaslanstvo HRM-a dočekao je zamjenik Ratne mornarice Republike Albanije, kapetan bojnog broda Bektash Petoshati.

Prvi dan posjeta Albaniji, 23. siječnja, bio je predviđen za protokolarne i radne sastanke. Izaslanstvo HRM-a primio je u Tirani načelnik GSOS-a Republike Albanija, general pukovnik Luan Hoxha koji je istaknuo važnost suradnje oružanih snaga dviju država kako u pitanju regionalne sigurnosti tako i u pitanju pristupanja NATO savezu, te zahvalio zapovjedniku HRM-a, komodoru Urliću, za uspješnu suradnju dviju ratnih mornarica. Zapovjednik HRM-a zahvalio je na srdačnom prijemu i izrazio spremnost na suradnju u svim pitanjima.

Izaslanstvo HRM-a oputovalo je potom u Drač, gdje ga je primio zapovjednik Ratne mornarice Republike Albanije, kapetan bojnog broda Kristaq Gerveni, s timom stožernih časnika. Na početku prijema, Albanci su imali prezentaciju svoje ratne mornarice s posebnim osvrtom na preustroj i modernizaciju. Zapovjednika HRM-a posebno je zanimalo proces modernizacije albanske Ratne mornarice i

sustav izobrazbe časničkog kadra. Albanska strana je detaljno predstavila proces nabave i izgradnje četiri ophodna broda tipa STAN, te sustav izobrazbe časnika, gdje se svi časnici (sve tri grane) školuju na vojnom učilištu u Tirani (trajanje četiri godine), a nakon rasporeda po postrojbama nastavljaju specijalistički dio izobrazbe u trajanju od jedne godine. Na zamolbu zapovjednika albanske RM, zapovjednik HRM govorio je o ustroju Obalne straže Republike

Hrvatske, istaknuvši da je HRM bio nositelj izrade podzakonskih akata vezanih za djelokrug rada Obalne straže i da je spreman podijeliti stečena iskustva s albanskim RM. Istog dana izaslanstvo HRM-a primio je i zapovjednik združenih snaga, general bojnik Shpetim Spahiu. Zapovjednika združenog stožera je zanimala mogućnost razmjene radarskih podataka, a na upit zapovjednika HRM-a, ponudio je mogućnost posjeta stožernih časnika HRM-a vježbama u organizaciji zapovjedništva Združenih snaga Republike Albanije (JFC). Na tim vježbama sudjeluju pripadnici Albanske kopnene vojske, zračnih i mornaričkih snaga te pomorska policija i lučka kapetanija. Zapovjednik HRM-a zahvalio je na dobrodošlici i istaknuo spremnost HRM-a za potporu u obuci poslužitelja radarskih postaja te za sve oblike unapređenja suradnje.

Drugog dana posjeta, 24. siječnja, izaslanstvo HRM-a je u pratnji zapovjednika Albanske RM helikopterima otputovalo na jug Albanije. Albanci su organizirali posjet antičkom gradu Butrint, gdje su predsjednik RH, Stjepan Mesić, i predsjednik Republike Albanije, Alfred Moisiu, posadili zajedničku maslinu, te potom mornaričkoj bazi Pashaliman. Predviđeno je da mornarička baza Pashaliman postane glavna mornarička baza albanske Ratne mornarice, u kojoj bi bilo smješteno i brodogradilište za gradnju ophodnih brodova STAN, nakon prijenosa tehnologije iz Nizozemske. Zapovjednik albanske RM istaknuo je da bi bio počašćen posjetom zapovjednika HRM-a službenoj primopredaji prvog broda, koji se gradi u Nizozemskoj, u kolovozu ove godine.

Posljednji dan posjeta Albaniji, izaslanstvo HRM-a obišlo je mauzolej "Skenderbeg" u Kruji.

U Remontnom zavodu

Uništavanje viškova oružja u OSRH

Ministarstvo obrane i OSRH organizirali su dosad najveće uništavanje viškova malog i lako oružja koje je u posjedu OS-a. Akcija uništavanja 25 000 komada različitog oružja provodi se u sklopu UN Akcijskog programa o sprečavanju, suzbijanju i iskorjenjivanju protupravnog trgovanja malim i lakin oružjem, na temelju obveza što ih RH ima prema EU i OESEN-u. Uništavanje je počelo 21. siječnja u Remontnom zavodu OSRH u Zagrebu, a dosad je ukupno uništeno 7538 komada različitih vrsta pištolja, pušaka, strojnica, minobacača i netravnih topova

Mirko KUKOLJ

Tijekom Domovinskog rata, na području RH cirkulirale su velike količine vatrenog oružja i streljiva. Završetkom rata najveći dio oružja stavljen je pod nadzor i kontrolu Oružanih snaga i MUP-a, ali je znatan dio ipak ostao u ilegalnom posjedu građana. Radi rješavanja toga problema, poduzimane su različite aktivnosti.

Rasprostranjenost oružja u Hrvatskoj

Svi se još dobro sjećamo akcije Zbogom oružje Nacionalnog programa povećanja opće sigurnosti dobровoljnom predajom oružja, streljiva i minsko-eksplozivnih sredstava. Tada se Ministarstvo unutarnjih poslova, zajedno s drugim institucijama i nevladinim organizacijama, uvelike potrudilo da se što više zabranjenog oružja u ilegalnom posjedu građana stavi pod nadzor policije, te poslije uništi.

U kontekstu napora za rješavanjem viška oružje, treba spomenuti i program Staro za novo, u koji se naša zemlja uključila na inicijativu SR Njemačke. U dva navrata, u lipnju i rujnu 2005. godine, u Hrvatskoj je u sklopu tog programa uništeno 1000 komada automatskih pušaka Kalasnjkov kalibra 7,62x39 mm.

Radi utvrđivanja rasprostranjenosti oružja, Međunarodni centar za konverziju u Bonnu (BICC) proveo je 2006. godine istraživanje o malom i lakov oružju

(SALW-u) u Hrvatskoj. Istraživanje je obuhvačalo analizu distribucije oružja, utjecaj SALW-a na ljudsko okruženje, stajališta javnosti s obzirom na rasprostranjenost oružja u njihovim zajednicama, te administrativnu sposobnost institucija u rješavanju problema vezanih uz malo i lako oružje. Istraživači su

procijenili da je u rukama civila još velik broj neregistriranog oružja (osim 371 000 komada registriranog), te zaključili da u Hrvatskoj postoji znatan višak oružja i streljiva, pogotovo kada se tim količinama pribroji oružje pohranjeno u skladištima Oružanih snaga i MUP-a.

Tehnike uništavanja oružja

Potrebno je voditi računa da svaka tehnika uništavanja oružja ima svojih prednosti i nedostataka. Najčešća tehnika jest rezanje oružja. Ako se rezanje obavlja autogenim uređajima, onda je manja mogućnost da neki dijelovi izrezanog oružja budu upotrijebljeni kao pričuvni dijelovi. Ta je mogućnost malo veća ako je oružje izrezano pomoću brusne ploče. Što je veća temperatura koju stvara uređaj za rezanje, veća su i oštećenja na metalu. Općenito, rezanje se obavlja tako da se kompletno oružje prereže preko cijevi, nosača zatvarača, zatvarača i mehanizma za okidanje. Prednosti rezanja autogenim uređajem ogledaju se u jednostavnosti postupka, koji zahtijeva malo obuke, a sam uređaj može vrlo lako održavati i transportirati. Jedini pravi nedostatak leži u broju oružja koje može biti uništeno za određeno vrijeme jer brzina rezanja ovisi o veličini oružja. Vještina i iskustvo osobe koja reže također utječe na brzinu rada. Prednost rezanja pomoću brusnih ploča ogleda se i u niskoj cijeni opreme i njezinoj mobilnosti. Rezanje oružja može se obavljati i pomoću velikih hidrauličnih škara. Uredaj je brz, pouzdan i ima dugi životni vijek. Jednostavan je za uporabu i zahtijeva malo obuke.

Tehnika savijanja odnosno deformacije oružja također je vrlo raširena. Obično se obavlja na hidrauličnim prešama, koje su u pravilu vrlo teške i zahtijevaju dobre temelje i odgovarajuće električno napajanje. Uništavanje oružja de-

formacijom (gnječe-njem) može se obaviti i prelaskom preko oružja teškim vozilima poput inženjerijskih strojeva ili tenkova. Takav način uništavanja privlači pozornost i može izazvati pozitivne reakcije u gledatelja. Ponekad se primjenjuje kao pomoćna metoda za onesposobljavanje oružja prije konačnog uništavanja nekom drugom metodom.

Tehnika topljena u pećima nije raširena jer zahtijeva specifičnu opremu. Tom se tehnikom koristilo Ministarstvo unutarnjih poslova uništavajući oružje u Željzari Sisak.

Uništavanje spaljivanjem ili detonacijom eksploziva postavljenog u jamu s oružjem ima također svojih prednosti i nedostataka. Treba spomenuti i bacanje oružja u duboko more. To je sa stajališta zaštite okoliša svakako loše rješenje, a zahtijeva vozila za prevoženje do morske luke, brod za prijevoz do mjesta potapanja, te ponekad pripremu sanduka s oružjem kako bi ono sigurno potonulo na dno mora.

Uništavanje u Remontnom zavodu OSRH

Dugoročnim planom razvoja Oružanih snaga RH 2006.-2015. što ga je prihvatio Hrvatski sabor u srpnju 2006. godine, te odgovarajućim Provedbenim planovima stvoreni su, između ostalog, uvjeti za utvrđivanje viškova malog i lakog oružja u posjedu Oružanih snaga RH. Dugoročnim planom određena je buduća veličina i struktura Oružanih snaga te su izračunate i potrebne vrste i količine oružja. S procesom reorganizacije i smanjivanja broja postrojbi započelo je i izdvajanje viškova oružja i streljiva na posebne lokacije. Zbog toga je redoviti godišnji postupak uništavanja SALW u kapacitetima Oružanih snaga prošle godine bio privremeno zaustavljen. Treba napomenuti da su u razdoblju do 2007. godine Oružane snage u vlastitim kapacitetima uništavale svake godine po nekoliko tisuća različitih vrsta neispravnog ili dotrajalog oružja. No, ovako velika akcija uništavanja OSRH organizirana je prvi put. Uništavanje je počelo 21. siječnja 2008. godine u Remontnom zavodu u Zagrebu. Za potrebe uništavanja izrađen je Elaborat o postupku uništavanja pješačkog oružja, kojim su propisani načini uništavanja, postupci sudionika u procesu, i način zbrinjavanja ostataka uništeneog oružja. Elaboratom su propisane i mјere zaštite na radu te mјere sigurnosti. U provedbi uništavanja korištene

Malo i lako oružje (Small Arms and Light Weapons - SALW)

Malo oružje (Small Arms)

- revolveri
- pištolji
- puške
- karabini
- kratke strojnice
- jurišne puške
- puškostrojnice

Lako oružje (Light Weapons)

- teške strojnice
- ručni bacači granata
- prenosiva protuzrakoplovna oružja
- prenosiva protuoklopna i netrzajna oružja
- prenosivi protuoklopni raketni sustavi
- prenosivi raketni protuzrakoplovni sustavi
- minobacači kalibra do 100 mm

su dvije tehnike: tehnička rezanja s autogenim uređajima odnosno reznim pločama i tehnička savijanja odnosno gnjećenja na hidrauličnoj preši. Za potrebe uništavanja formirano je sedam radnih točaka. Prije uništavanja, oružje je pregledalo posebno povjerenstvo i prekontroliralo slaje li se serijski broj oružja s podacima iz evidencije. Nakon toga je po potrebi rastavljano, kako bi se metalni dijelovi odvojili od drvenih ili plastičnih. Oružje je rezano na točno propisanim mjestima, ovisno o vrsti i veličini. Tako su puške, strojnice i puškostrojnice uništavane rezanjem sanduka i zatvarača oružja, te rezanjem cijevi na tri dijela. Pištolji su uništavani rezanjem na tri dijela preko cijevi i kućišta. Netrzajni topovi kalibra 82 mm uništavani su tako da se autogenim uređajem najprije na dva mesta propalio zatvarač, a zatim se cijev prerezala na dva mesta. Minobacači kalibra 60 mm i 82 mm uništavani su tako da je autogenim uređajem propaljen zadnjak, cijev se prerezala na dva mesta, a podloga minobacača po sredini. Nakon uništavanja, svi su preostali metalni dijelovi prikupljeni i spremani u kontejnere za metalni otpad.

Tijekom akcije uništavanja, organizirana je posebna prezentacija za novinare i vojne izaslanike. Odazvao se velik broj gostiju, koji su imali priliku upoznati se s kompletним procesom i propisanim procedurama zbrinjavanja ostataka uništavanja. Treba reći da je uništavanje viškova vojnog naoružanja jedan od UN-ovih prioriteta. Prema riječima Jurija Afanasieva, stalnog predstavnika UNDP-a u Hrvatskoj, pokretanje tako velike akcije uništavanja oružja opravdava odluku zemalja članica UN-a da prošlog listopada, izaberu našu zemlju za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti. Taj izbor, kao i sudjelovanje pripadnika naših Oružanih snaga u čak 16 mirovnih misija UN-a, zaključuje transformaciju Hrvatske od "korisnika" u zemlju "pružatelja" sigurnosti. U pismu upućenom Ministarstvu obrane, Afanasiev je izjavio da je Program UN-a za razvoj - u partnerstvu sa zemljama članicama - spremjan uložiti do 100 000 dolara u izgradnju kapaciteta koji će pridonijeti potpunom uništenju viška vojnog naoružanja u Republici Hrvatskoj. Osim UNDP-a, financijsku pomoć pri nabavi opreme za daljnje uništavanje ponudilo je još nekoliko zemalja, što će omogućiti ubrzavanje započetog procesa i konačno rješavanje tog problema. ■

Knjigu Vojna psihologija Hrvatsko psihološko društvo proglašilo "Psihologiskom knjigom godine"

Troknjižje Vojna psihologija najopsežniji priručnik takve vrste u svijetu

Knjigu Vojna psihologija, objavljenu u nakladi Ministarstva obrane Republike Hrvatske, Hrvatsko psihološko društvo proglašilo je "osobito vrijednom psihologiskom knjigom godine", a njezini autori nagrađeni su "Psihologiskom nagradom Zoran Bujas"

Želimir PAVLINA

"**P**sihologiska nagrada Zoran Bujas" podjeljuje se svake dvije godine za osobito vrijedna ostvarenja na području hrvatskoga psihologiskog tiska i nakladništva. U znak zahvalnosti akademiku Zoranu Bujasu na njegovim goleminim zaslugama za razvitak hrvatske psihologische znanosti i struke te njezinu afirmaciju u domovini i svijetu, Hrvatsko psihološko društvo nagradu je nazvalo njegovim imenom. Nagradu je uručio prof. Hrvoje Gligora, predsjednik Hrvatskog psihološkog društva, prigodom svečanosti otvaranja međunarodnog znanstveno

su u 23 poglavlja na 576 stranica obrađena četiri tematska područja vojne psihologije: I. Uvod u vojnu psihologiju, II. Vojna selekcija i izobrazba, III. Psihologija vojnih skupina, IV. Psihičke pojave i bojište. Druga knjiga priručnika ima 15 poglavlja i na 655 stranica obrađuje tri tematska područja vojne psihologije: V. Motivacija i psihička bojna spremnost, VI. Psihologiska potpora (nakon bojišta), VII. Psihologija osobnosti vojnika. Treća knjiga ima 13 poglavlja i na 555 stranica obrađuju se dva područja vojne psihologije: VIII. Vojnik i uvjeti djelovanja, IX. Psihičko djelovanje na ponašanje u ratu. Knjiga donosi i temeljni englesko-hrvatski vojnopsihologiski rječnik, životopisne podatke o piscima poglavlja i recenzentima u tri knjige priručnika, te kazalo pojmova.

U ovom su priručniku iznesene spoznaje o ljudskim psihičkim potencijalima u vojnim uvjetima, kako u bojnim djelovanjima tako i u mirnodopskom vojničkom životu.

Priručnik je zajedničko djelo velikog broja hrvatskih psihologa. U njegovoj izradbi sudjelovali su kao autori svi naraštaji. Posebna vrijednost rada na tom priručniku jest što su se mlađi autori u velikom broju potvrdili kao izvrsni pisci zahtjevnih poglavlja, odnosno kao autori uspješne obrade teških i zamršenih područja vojne psihologije.

U priručniku je također ostvarena vrlo vrijedna i tjesna suradnja između poznatih sveučilišnih profesora i znanstvenika te psihologa iz prakse. Nažalost, četiri osobito vrijedna autora poglavlja u knjizi i urednika dvaju važnih područja vojne psihologije nisu mogli sudjelovati u dodjeli priznanja jer nisu više među nama. S posebnom se zahvalnošću sjećamo njihova samoprijegornog rada i vrijednog pristupa u oblikovanju ove naše zajedničke Vojne psihologije. To su: prof. dr. sc. Ante Fulgosi, prof. dr. sc. Boris Petz, mr. sc. Vladimir Kohut i mr. sc. Marica Zajec.

Priručnik je dobro prihvaćen i visoko vrednovan od psihološke struke i od vojnih stručnjaka. Tri knjige priručnika upotrebljavaju se kao obvezna stručna literatura u vojnim i civilnim učilištima i u sveučilištima.

Ministarstvo obrane Republike Mađarske službeno je zatražilo dopuštenje za objavljivanje prijevoda tog priručnika na mađarski jezik. Za ovu vrijednu nagradu zaslužno je i Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, kao nakladnik koji je pružao potporu tijekom njezina objavljivanja, napose Služba za odnose s javnošću i informiranje, odnosno vrijedno osoblje Odjela hrvatskih vojnih glasila.

Sudionici otvaranja međunarodnog znanstvenog skupa 18. dani Ramira i Zorana Bujasa

nog skupa 18. dani Ramira i Zorana Bujasa, koji su održani u prosincu 2007. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na skupu su psiholozi iz više zemalja imali više od 100 znanstvenih referata.

Priručnik Vojna psihologija objavljen je u tri knjige, obuhvaćajući ukupno 1786 stranica, što ga čini najopsežnijim priručnikom takve vrste u svijetu. Osim toga, u njemu je prvi put stručno psihologiski obrađeno više važnih područja vojne psihologije. Ovaj prvi hrvatski priručnik vojne psihologije djelo je naših psihologa i sadrži 51 poglavje, dok je dosad najopsežnija vojna psihologija u svijetu imala 39 poglavlja i zajedničko je djelo psihologa iz više zapadnih zemalja. Prva knjiga priručnika Vojne psihologije tiskana je u 1800 primjeraka i ubrzo rasprodana, tako da je već dotiskano njezino drugo izdanje. U knjizi

Prijam za inozemne polaznike vojnih škola OSRH-a

Na HVU-u "Petar Zrinski" general bojnik Mirko Šundov 24. siječnja priredio je prijam za inozemne polaznike vojnih škola HVU-a.

Poznato je da na HVU-u izobrazbu polaze i pripadnici OS-a izvan RH, a trenutačno se školuje 14 časnika i dočasnika. Izobrazbu polaze na Ratnoj školi, Zapovjedno-stožernoj školi, Visokoj dočasničkoj školi i Vojnodiplomatskoj izobrazbi. Najviše polaznika dolazi iz BiH (pet), pa Republike Crne Gore (tri), Republike Makedonije (četiri), Republike Slovenije-jedan i Ukrajine (jedan). U

ugodnom druženju razmijenjena su iskustva s područja vojne izobrazbe i izrečene pohvale na vojnu izobrazbu koja se provodi na HVU. Na prijemu su bili vojni izaslanici akreditirani u RH iz Republike Makedonije, Republike Slovenije i Ukrajine.

Z.LOVAŠEN

Predavanje VIZ-a Francuske na ZŠŠ-u

Na HVU-u "Petar Zrinski", 24. siječnja, vojni izaslanik Francuske Republike u Hrvatskoj, pukovnik Olivier Rouanet, održao je predavanje 16. naraštaju Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro", na temu "Obrana Republike Francuske u okviru NATO-a i EU-a".

Predavanje je bilo vrlo korisno jer je pokazalo smjer razvoja francuskih obrambenih aktivnosti unutar NATO-a. Isto tako polaznici su upoznali unutarnji ustroj Francuskih oružanih snaga, te vidjeli da se Francuska oslanja ponajprije na vlastite snage, a tek onda na NATO "kišobran". Članak 5. Povelje NATO saveza kaže da je napad na jednu članicu NATO-a napad na sam Savez, odnosno na sve zemlje Saveza te on stupa u obranu te članice. U skladu s tim, male zemlje (članice Saveza) više ne moraju imati velike i skupe obrambene snage nego se mogu osloniti na Savez. Pukovnik Rouanet je na predavanju posebno istaknuo svoje zadovoljstvo što se sada ovdje nalazi kao predavač, jer je bio polaznik 12. naraštaja ZŠŠ-a.

D. KOPANJI

NOGOMETNI MJESEČNIK

PrvaLiga

**NOVI BROJ
NA KIOSCIMA!**

PrvaLiga

Intervju:
Rakitić, Cico Kranjčar,
Damjanović, Neretljak, Deranja

Aktualno:
Zašto je ostao Luka Modrić
Liga 16

Dossier:
Svi hrvatski izbornici

Brazilci u europskim repkama
Super momčad Marija Stanića

Za Prvu ligu pišu:
Ivica Blažičko, Tomislav Dasović,
Darko Draženović, Tomislav Gabelić,
Denis Lugarić, Never Miladin,
Leo Miler, Zdravko Reić,
Miroslav Tomašević, Pero Zlatar

Inženjerijsko vozilo za američku vojsku

BAE Systems

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) izabrala je tvrtku BAE Systems kao jedinog proizvodača novog tipa inženjerijskog vozila. Riječ je o vozilu Medium Mine Protected Vehicle (MMPV) odnosno srednjem vozilu zaštićenom od mina. Vrijednost prvog ugovora je 20 milijuna

USD, ali procjenjuje se da je vrijednost programa MMPV oko 2,2 miliarde USD. Program predviđa nabavu 2500 vozila do 2015. godine. Tim će se vozilima opremiti inženjerijske postrojbe američke kopnene vojske te postrojbe za uklanjanje eksplozivnih naprava.

Prva narudžba obuhvaća dostavu devet testnih vozila, potporu tijekom testiranja, testiranje oklopne komponente i osiguranje temeljne opreme koja ide uz vozilo (komplet za prvu pomoć, osnovni alat i dijelovi) te uvježbavanje posade i osoblja za održavanje. Tih prvih devet vozila bit će predano korisnicima od svibnja do kolovoza ove godine.

MMPV je višenamjensko vozilo s dobrom protuminskom zaštitom, pogonske konfiguracije 6x6. Utemeljeno je na višenamjenskom okloprenom vozilu RG33, koje je BAE Systems razvio za potrebe tržišta vozila MRAP. Rabbit će se za mnoge zadaće uključujući čišćenje cesta i osjetljivih područja od mina i eksplozivnih naprava. Ono će obavljati i izviđanje sumnjivog područja kako bi se otkrile moguće opasnosti od mina i eksplozivnih naprava, a postojat će i inačica zapovjednog vozila.

M. PETROVIĆ

Afganistan kupuje Spartane

PREMA određenim napisima u svjetskom tisku, Afganistan se u sljedećem osmogodišnjem razdoblju spremna veliko jačanje zrakoplovog korpusa. U tom razdoblju treba dosegnuti razinu visoke tehničke opremljenosti i samodostatnosti, odnosno mogućnosti za samostalno obavljanje potrebnih zračnih misija. Predstoji mu povećanje letačkog i tehničkog sastava, koji bi trebao brojiti 7400 ljudi. Što se tiče zrakoplovne tehnike, afganistanski zrakoplovni korpus trebao bi imati 112 zrakoplova različitih tipova. Trenutačno afganistanski zrakoplovni korpus ima 1950 ljudi, od čega 180 pilota, a u pogledu zrakoplovne tehnike popunjeno je s četiri srednja transportna aviona An-32B (dodatac četiri aviona trebaju stići u sljedećih šest mjeseci), te sa 16 transportnih i borbenih helikoptera Mi-17 i Mi-35.

U predstojećoj višegodišnjoj modernizaciji zrakoplovog korpusa najavljuje se mogućnost kupnje 20 srednjih taktičkih transportnih aviona C-27J Spartan. Upravo ta vijest pobudila je pozornost jer otkriva afganistanski zaokret u odabiru nove tehnike, odnosno otkriva da transportni avion C-27J Spartan, prema afganistanskim procjenama, apsolutno udovoljava potrebama u izuzetno zahtjevnom okružju kakvo je Afganistan, što se posebice odnosi na *hot and high* odlike Spartana. Vjerojatno ništa manje važna nije bila ni odlika Spartana u pogledu

unutarnjeg presjeka transportnog prostora, odnosno njegove kompatibilnosti s gabaritima tereta u odnosu na veće transportne avione. Zasad se ne navode drugi detalji, poput konačnog zaključenja ugovora za kupnju Spartana, odnosno početka njihove isporuke te kvalitete njihove unutarnje opremljenosti.

I. SKENDEROVIC

Noćni ciljnik u visokoj rezoluciji

AMERIČKA tvrtka Xenonics Holdings Inc. predstavila je na nedavno održanoj izložbi Shot Show novu inačicu noćnog ciljnika (tipa pojačivača dostupnog svjetla - fotomultiplikator) pod imenom SuperVision. S obzirom na to da je riječ o tehnologiji poznatoj četrdesetak godina, to ne bi bila važna vijest da tvrtka nije uspjela, među prvima, razviti uređaj u visokoj rezoluciji (HDTV). Uređaj je zamišljen kao mali uređaj koji se jednostavno nosi i rabi, a može se instalirati i na oružje.

Uz ciljnik dolazi i novi IC osvjetljivač SuperVision Illuminator, koji se rabi u uvjetima potpunog mraka, kad nema nikakva zaostalog svjetla koje bi se moglo pojačati. U takvim uvjetima osvjetljivač omogućava uporabu uređaja, jer zrači i osvetljjava područje pa ciljnik može "vidjeti". SuperVision se sastoji od zaslona koji prikazuje sliku u visokoj

rezoluciji (HDTV), posebno razvijenog DSP-a (Digital Signal Processor) odnosno digitalnog pretvarača slike.

Uređaj ima napredni CCD senzor s multispektralnom tehnologijom visoke osjetljivosti. Sve to omogućava dobra

svojstva uređaja. Tvrtka navodi kako je slika po kvaliteti na razini treće generacije tih uređaja, a zbog pada cijena električkih komponenti, postaje pristupačna širokom krugu korisnika.

Business Wire

Uređaj je osmišljen ponajprije za vladine agencije koje se bave obranom i sigurnošću, ali može se očekivati i dobra prodaja na tržištu lovačke i izletničke opreme.

M. PETROVIĆ

Spike za španjolske Tigere

TVRTKA General Dynamics Santa Barbara Sistemas, španjolska podružnica konzorcija General Dynamics European Land Systems, 28. siječnja sklopila je sa španjolskim ministarstvom obrane ugovor za isporuku vođenih protuoklopnih projektila Spike ER. Ugovorom vrijednim 44 milijuna eura dogovorena je isporuka zrakoplovne inačice projektila, kojima će se naoružati novi španjolski borbeni helikopteri Tiger HAD E. General Dynamics Santa Barbara Sistemas u sljedećem će razdoblju, do 2012., isporučiti 44 potkrilna lansera za projektile i 200 vođenih protuoklopnih projektila Spike ER. Osim toga tvrtka se obvezala na logističku potporu održavanja i ispitivanja isporučenog naoružanja.

Projektili Spike ER (svojedobno su nosili i naziv NT-Dandy) proizvodi izraelska tvrtka Rafael, s kojom je tijekom 2006. General Dynamics

Santa Barbara Sistemas sklopio ugovor o suradnji, a potom su zajedno sklopile ugovor sa španjol-

skim ministarstvom obrane za isporuku kopnene inačice projektila Spike za potrebe španjolske vojske u vrijednosti 424,5 milijuna dolar. Isporučeni su projektili Spike-LR (2600 projektila i 260 lansera), koji su na natječaju pobijedili svoje takmace Milan-ER (koji proizvodi MBDA) i Javelin (koji proizvode Raytheon i Lockheed Martin).

U odnosu na Spike LR (Long Range), inačica ER (Extended Range) ima dvostruko veći domet, i to do 8000 m. Takoder ima veći dijametar bojne glave (170 mm vs. 130 mm), koja je i teža - težina joj iznosi 33 kg. Osim Spike ER, Španjolska je odabrala projektila zrak-zrak Mistral (koje proizvodi MBDA), te će oni činiti okosnicu naoružavanja borbenih helikoptera Tiger HAD E. Isporuka projektila Spike ER trebala bi započeti već ove godine.

I. SKENDEROVIC

Testiranje u ekstremnim uvjetima

BRITANSKA tvrtka QinetiQ dovršila je potkraj siječnja stroge laboratorijske testove na 12 različitih tipova taktičkih i logističkih kamiona MAN. Riječ je o neovisnom testiranju i vrednovanju za potrebe procjene vozila koja su kandidati izbora novog logističkog kamiona za potrebe britanskog ministarstva obrane.

Testiranje je provedeno u tri odvojene šestotjedne faze, tijekom kojih su vozila podvrgnuta temperaturna raspona od +49 do -46 stupnjeva C. Simulirani su, u prvoj fazi, vrući i suhi uvjeti koji vladaju u pustinjama s dnevnom sunčevom energijom od 1120 w/m². Druga je faza provedena u simuliranim sup-

tropskim i tropskim uvjetima s temperaturom od 40 stupnjeva C i vlagom od najmanje 80%.

Treća je faza obuhvatila testiranja u simuliranim polarnim uvjetima, a to znači s temperaturom od -46 stupnjeva C. Načinjena je i serija testova s "normalnim" zimskim uvjetima, a temperatura je bila -32 stupnja C.

Testiranja su obavljana u posebnim testnim komorama prilagođenima za simuliranje ekstremnih temperaturnih i klimatskih uvjeta. Komore mogu stvoriti temperaturne uvjete od -70 do +70 stupnjeva C te vlagu sve do tropskih 95%. Ima velika i mala komora. Prva je dovoljno velika za prihvatanje i testiranje uobiča-

jenih cestovnih i željezničkih vozila te manjih letjelica, najveće visine repa do 6,75 m.

Tijekom testiranja ispitivan je rad svih važnih podsustava, uključujući motor, transmisiju, grijanje i hlađenje prostora za posadu, kočnica, vila, pomoćnih crpki i sličnih elemenata, koji moraju funkcionirati i u najtežim uvjetima.

M. PETROVIĆ

Porinuće posljednje njemačke korvete K130

U NJEMAČKOM brodogradilištu Lürssen u Bremenu svečano je porinuta peta, posljednja korveta klase Braunschweig (poznata pod projektnom oznakom K130). Korveta nosi ime FSG Ludwigshafen am Main i oznaku F 264, a glavna njenezina obilježja očituju se u duljini 89,12 m, širini 12,80 m i istinsini 1840 t. Osnovu propulzijskog sustava čine dva dizel-motora, svaki snage 7,4 MW i dva vijka s krilima promjenjivog uspona, koji osiguravaju maksimalnu brzinu nešto veću od 26 čv. Pri ophodnoj brzini od 15 čvorova korveta ima doplov od 2500 nm, a autonomija joj iznosi se-

dam dana. Na korveti K 130 bit će 65 članova posade. Temeljno naoružanje sastoji se od jednog pramčanog topa Otobreda kalibra 76 mm, dva laka brodska topa MLG 27, dva 21-cijevna RAM (Rolling Airframe Missile) lansera raketa zemlja-zrak i dva dvocijevna lansera za protubrodske rakete RBS-15 Mk 3. Korveta ima sposobnost protuminske borbe. Na krmenom dijelu broda nalazi se hangar i paluba za prihvatanje jednog helikoptera. Ulazak u operativnu službu njemačke ratne mornarice očekuje se potkraj 2008.

No, program novih korveta K130 nije izbjegao kašnjenje. Prvi brod u

klasi, FSG Braunschweig, porinut je u travnju 2006. u brodogradilištu Blom+Voss, a u operativnu službu ušao je u svibnju 2007. Tijekom probnih vožnji i primopredajnih ispitivanja, jedna od propelerskih osovina podnijela je manji tehnički kvar, što je odgodilo dostavu za barem šest mjeseci. Lürssen je izgradio krmene sekcije za svih pet korveta i bio odgovoran za sklapanje i opremanje dviju korveta, FGS Ludwigshafen i Magdeburg. Posljednja navedena porinuta je u rujnu 2006. i trebala je ući u službu potkraj prošle godine. Ugovor za gradnju brodova K130 dodijeljen je u prosincu 2001. industrijskoj grupaciji ARGE K130, koju predvodi grupacija ThyssenKrupp Marine Systems s brodogradilištima Blohm+Voss i Nordseewerke, u suradnji s brodogradilištem Lürssen. Nove korvete zamijenit će postojeće brze napadajne brodove njemačke ratne mornarice tipa S 143 i S 148. Planovi za nabavu druge serije od šest korveta otkriveni su prije nekoliko mjeseci te će biti uključeni u državni proračun za 2009. godinu.

M. PTIĆ GRŽELJ

Objavljene pojedinosti o klasi Shang

KINESKA ratna mornarica otkrila je pojedinosti o novoj generaciji napadnih podmornica na nuklearni pogon, poznatih kao Type 093. Tijekom izložbe u pekiňskom Vojnom muzeju, održane povodom 80. obljetnice kineske oslobodilačke vojske, javnosti je predstavljen umanjeni model i nekoliko nejasnih fotografija podmornica nove klase, a prva jasna fotografija dugo očekivanih podmornica objavljena je u kineskom časopisu Modern Ships.

Nova klasa podmornica u zapadnim je obavještajnim krugovima poznata pod imenom Shang.

Type 093 jest kineska podmornica na nuklearni pogon druge generacije, čija će klasa postupno zamijeniti pet bučnih i zastarjelih podmornica na nuklearni pogon prve generacije Type 091 (klasa Han), koje su porinute od 1970. do 1990. Gradnja trupa nove podmornice počela je sredinom 1990-ih uz krajne sigurnosne mjere i veliku tajnost. U skladu s izvješćem, prva je podmornica porinuta u prosincu 2002., a u operativnu službu ušla je potkraj 2006., dok je druga podmornica porinuta potkraj 2003. godine.

Podmornice su opremljene sofističiranim pramčanim i bočnim sona-

rima, a podvodna istisnina se procjenjuje na 6000-7000 tona. Nagađa se kako je pomoć u razvoju projekta nove nuklearne podmornice pružila ruska projektna tvrtka Rubin Design Bureau iz Sankt Peterburga, jedno od glavnih ruskih središta za podmorničke projekte. Rusko sudjelovanje u projek-

tu prepostavlja rad na nuklearnom propulzijskom sustavu, mjerama smanjenja buke, podvodnim senzorima i tehnologiji naoružanja. U skladu s prikazanim modelom i objavljenim fotografijama, svojstva podmornice Type 093 sadržana su u trupu oblika tzv. kapljice, na koji su ugrađena i jasno vidljiva tri bočna sonara te četiri krilca za ronjenje, a na zapovjednom mostu nalazi se par hidroplana.

Podmornica Type 093 ima šest pramčanih torpednih cijevi promjera 533 mm (četiri na gornjem, a dvije na donjem dijelu pramca). Preostalo prepostavljeni naoružanje sastoji se od protupodmorničkih i protubrodskih torpeda, koji se temelje

na zajedničkom kinesko-ruskom projektu. Torpedne cijevi također se mogu upotrebljavati za podvodno lansiranje kineskih protubrodskih projektila YJ-82. Pojedini izvori navode mogućnost lansiranja krstarećih projektila namijenjenih napadu na kopnene ciljeve, no to obilježe podmornice nije potvrđeno.

Unatoč prepostavkama da se podmornica Type 093 temelji na projektu ruske napadne nuklearne podmornice klase Victor III, pokazalo se da ove dvije klase podmornica nemaju sličnosti u vanjskom izgledu. Pa ipak, ne može se isključiti postojanje ruske tehnologije na podmornicama Type 093.

M. PTIĆ GRŽELJ

M-346 uspješno obavio zračno tankiranje

POTKRAJ siječnja talijanska tvrtka Alenia Aermacchi obavila je više letnih testiranja svoga novog školsko-borbenog aviona M-346, odnosno njegovih mogućnosti opskrbe gorivom u zraku, što dosad nije bila uobičajena odlika aviona toga tipa. Letna testiranja tvrtka je provodila

zajednički s postrojbom RSV (Experimental Test Unit) talijanskog ratnog zrakoplovstva. Kao zračni tanker rabljen je borbeni avion Tornado, koji je potkrilno nosio tzv. buddy pod odnosno podvjesnik, koji je spremnik za gorivo i ujedno sustav za *body to body* tankanje goriva u zraku. Letna testiranja počela su s tzv. suhim kontaktima aviona bez prijenosa goriva, a kako je sve prolazilo bez teškoća prešlo se i na tzv. mokre kontakte s prijenosom goriva s Tornada na M-346.

U tvrtki Alenia Aermacchi iznimno su zadovoljni ponašanjem aviona M-346 u zraku, odnosno njegovom upravljivošću u svim fazama operacije opskrbe gorivom u zraku (pričlanjavanje aviona, predkontakt, kontakt i odvajanje aviona). To je prvo eksperimentalno testiranje opskrbe u zraku gorivom M-346 tvrtki Alenia Aermacchi znači mnogo i radi pripreme konačnog postupka certificiranja aviona, koji je zadnja generacija školsko-borbenih aviona i od kojega se očekuje znatan izvozni uspjeh.

I. SKENDEROVIC

Samovozni minobacači kalibra 120 mm

Već jedno stoljeće minobacači kalibra 120 mm čine najveće topničko oružje za neizravnu paljbenu potporu pješačkih postrojbi, najčešće na razini bojni. Kako su se upravo minobacači kalibra 120 mm pokazali dobrim rješenjem i za bitke asimetričnih ratova, njihov je razvoj dobio novi zamah. Jedan od pravaca je razvoj samovoznih sustava

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Na području minobacača, kao i mnogo puta dosad, najviše prednjači američka vojska, koja je (uz izraelsku) stekla najveće iskustvo u asimetričnim oblicima ratovanja. Njihov plan formiranja novih modularnih brigada predviđa i povećanje broja vučenih (M120) i samovoznih (M121) minobacača za čak 42%, s 872 na 1242. Svaka pješačka mehanizirana bojna, opremljena borbenim vozilima pješaštva (BVP) M2 Bradley, dobila je vod sa šest gusjeničara M1064 opremljenih izraelskim minobacačima Soltam M121 kalibra 120 mm. Po ugovoru potpisanim 2006., glavni isporučitelj minobacača M121 američ-

koj vojsci jest tvrtka General Dynamics. Riječ je o prerađenom transporteru M113 kod kojeg je minobacač smješten u stražnji dio vozila. Minobacač djeluje kroz otvor na krovu vozila i u toj konfiguraciji ima najveći domet od 7240 m. Tvrtka BAE Systems Land and Armaments nastavlja s modernizacijom nekoliko različitih inačica vozila M113 u konfiguraciju A3, uključujući i sve M1064A2.

Stryker Brigade Combat Teams američke vojske rabe vozila Stryker Mortar Carrier Vehicle (MCV-B) inačice tvrtke General Dynamics. Prvi MCV-B isporučen je još sredinom 2005. godine. Srce cijelog sus-

tava jest Soltamov minobacač Cardom kalibra 120 mm, smješten u stražnji dio vozila. Kao i kod M1064, i ovdje je riječ o jednostavnoj konstrukciji u kojoj minobacač djeluje kroz otvor na krovu vozila. Cardom ima mogućnost djelovanja u svih 360 stupnjeva, računalni navigacijski sustav povezan sa sustavom za navodenje paljbe. Dobro trenirana posada može ostvariti brzinu paljbe od 16 granata u prvoj minuti djelovanja, a poslije je konstantna brzina paljbe bila oko četiri do pet granata u minuti. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Patria

Borba protiv terorizma obuhvaća brojne mjeru i aktivnosti koje teško mogu uspjeti ako ih svaka država provodi posebno.
Jedini mogući put je u međunarodnoj suradnji i zajedničkim naporima za uspješno suočavanje s terorizmom

Božo VUKASOVIĆ

Antiteroristička koalicija

Medu brojnim mjerama koje državama stoje na raspolažanju treba izdvojiti one koje se mogu smatrati važnima za međunarodne napore u borbi protiv terorizma.

Psihološko-komunikološko-obrazovne antiterorističke mjeru, kojima se nastoji uspostaviti zajednički sustav vrijednosti radi ostvarivanja dijaloga s političkim protivnicima i osigurati forum za slobodno izražavanje mišljenja - ta skupina mjer odnosi se na specifična pitanja korištenja medijima u uvjetima antiterorističke kampanje (zabrana intervjuiranja terorista ili objavljanja terorističkih manifesta i programa, osiguranje publiciteta teroristima samo koliko je to potrebno za realizaciju kratkoročnih ciljeva, npr. radi oslobađanja talaca, osiguranje izobrazbe novinara za izvješćivanje o

terorističkim napadima, korištenje medijima radi upoznavanja javnosti o mjerama samopomoći koje treba poduzeti u slučaju terorističkog napada i sl.).

Vojne antiterorističke mjeru, kojima se osigurava zaštita potencijalnih objekata (ljudskih i materijalnih) od terorističkih napada ograničenim i usmjerenim vojnim i uglavnom kratkotrajnim djelovanjem na zapovjedne stožere i logistiku terorističke organizacije - te mjeru podrazumijevaju još i tzv. spasilačke operacije oslobađanja talaca koje drže teroristi te osnivanje posebnih antiterorističkih vojnih postrojbi specijalno osposobljenih za borbu protiv terorizma.

Pravne antiterorističke mjeru - kojima se na razini međunarodne zajednice i u sklopu unutarnjih pravnih poredaka stvaraju pretpostavke

za učinkovitu prevenciju i represiju svih vrsta i pojavnih oblika terorizma, uključuju donošenje i usvajanje međunarodnih konvencija kojima se reguliraju pitanja definiranja terorizma kao posebnog oblika međunarodnog zločina, financiranja terorističkih organizacija, pitanja ekstradicije, zaštićenih svjedoka, međunarodne pravne pomoći itd. Tim se mjerama nastoje ubrzati kazneni i ostali sudski postupci protiv osoba okrivljenih za terorizam, specijalizirati bojni segmenti kaznenog pravosuđa u borbi protiv terorizma itd. (Okvirna odluka Vijeća o borbi protiv terorizma od 13. lipnja 2002., Official Journal of the European Communities, L. 164/3 od 22. lipnja 2002., str. 9-11). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Nova mladost nosača zrakoplova!

Nosači zrakoplova ponovno su najvažniji brodovi velikih ratnih mornarica, bez obzira na to bili oni tek nešto duži od 100 ili više od 300 metara

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Zrakoplovi s nuklearnog nosača Charles de Gaulle djeluje iz Indijskog oceana po ciljevima u Afganistanu udaljenim nekih 1800 kilometara. Nosači zrakoplova jesu jedinstveni brodovi koji mogu djelovati protiv ciljeva na kopnu ne približavajući se obali, niti ulazeći u priobalno more. U zadnja dva desetljeća upravo se ova vrsta brodova pokazala najprilagodljivijom. Zapravo su (ponovno) postali najvažniji brodovi velikih ratnih mornarica, podjednako uporabljivi u mirovnim i u humanitarnim operacijama.

Ako imate dovoljno velik nosač, onda ga možete rabiti i kao sredstvo diplomatskog pritiska, kao što je američka vlada uporabila nosač USS John C. Stennis, poslavši ga u Perzijski zaljev kako bi Teheranu pokazala svoju odlučnost da djeluje protiv njegovih nuklearnih postrojenja. I u slučaju De Gaullea i Sten-

nisa, riječ je o istoj vrsti ratnog broda, koji se rabi u najrazličitijim zadaćama.

Djelovanje višenamjenskih borbenih aviona Dassault Rafale F1/F2 (ta druga inačica ima poboljšane mogućnosti djelovanja protiv ciljeva na zemlji) s francuskog nosača (proizvod korporacije DCNS) pokazuje jedan vid priobalnog djelovanja koji nije uvijek u središtu interesa stručne i šire javnosti, posebno u novije vrijeme kad se toliko govori (i piše) o tzv. litoralnim brodovima kao što su korvete, fregate i razarači. Unatoč tome, moderne mornarice već su odavno priznale važnost velikih nosača zrakoplova, a u zadnja dva desetljeća sve veći broj pokreće programe njihove ponovne gradnje. Kao najveći ratni brodovi na svijetu, nosači pružaju više mogućnosti. Osim očite - uporaba borbenih zrakoplova, tu su i mogućnosti smještaja velikog broja ljudi, pa i zapov-

jednog osoblja potrebnog za koordinaciju, posebno najsloženijih operacija. Ugrađena komunikacijska, ali i motrilačka oprema (zajedno s izvidničkim zrakoplovima smještenim na njima) omogućuje nadgledanje i koordinaciju djelovanja na velikim udaljenostima. Zbog toga američka ratna mornarica namjerava u svakom trenutku u operativnoj uporabi imati barem tucet nosača. Francuska će, uz nuklearni Charles de Gaulle, uskoro izgraditi još jedan s klasičnim pogonom. Veliki povratak nosačima napravila je i britanska ratna mornarica, koja je počela graditi prvi od dva velika nosača s klasičnim pogonom. Ulazak u taj ekskluzivni klub najavila je i Kina kupnjom bivšeg sovjetskog nosača, ali i najavama da će uskoro započeti i gradnju prvog domaćeg nosača. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Američke podmornice klase R, S i NEFF

Podmornice klase R građene su tijekom 1917. i 1918. godina. One čine najbrojniju podmorničarsku klasu, započetu u SAD-u prije kraja I. svjetskog rata

Igor SPICIJARIĆ

Filosofija gradnje i konstrukcije podmornica klase R, S i NEFF poštovala je i pratila postulate primjenjene na prethodnoj O klasi podmornica: ograničene taktičko-tehničke sposobnosti, ali znatno povećane razine pouzdanosti i operativnosti.

Za podmornice klase R svojstveno je da su na njima prvi put ugrađene torpedne cijevi za nova teška i mnogo moćnija Whiteheadova torpeda kalibra 533 mm (18 inča), koja su zamjenila dotad standardno upotrebljavana torpeda tipa Mark 7 Mod D kalibra 457 mm. Isto tako standardni dio njihova borbenog sustava postaje i pramčani fiksni top kalibra 76/50 mm, koji je zamjenio dotadašnji top 76/23 mm. Novi top je zbog gotovo dvostruko dulje cijevi imao veći domet, ali i znatno veću preciznost, što je bilo izvanredno važno kad je u pitanju bila potrošnja njegovih granata iz borbenog kompleta.

Američka ratna mornarica od brodograditelja je naručila 27 podmornica klase R. Kako se u narudžbi

nekoliko posljednjih klasa bilo uvriježilo, tako je i u ovom slučaju narudžba realizirana kod dviju najznačajnijih kompanija koje su projektirale podmornice. Prvih dvadeset plovnih jedinica, od R-1 do R-20, izgrađeno je po projektima kompanije Electric Boat i nazivaju se Hollandovim tipom R. Ostalih sedam podmornica, od R-21 do R-27, projektirao je Lakeov projektni ured i poznate su kao Lakeov tip R podmornica. Ovisno o tipu i brodogradilištu koje ih je gradilo, izgradnja klase R počela je od travnja 1917. do ožujka 1918. Njih 15 je završeno do kraja rata, a 12 podmornica (10 tipa Holland + 2 tipa Lake) završavane su u roku od jednog do pet mjeseci nakon rata. Najveći dio podmornica te klase predan je službeno u službu američke mornarice tijekom 1919. godine. Tek njih osam ušlo je u službu posljednjih mjeseci rata (6 tipa Holland + 2 tipa Lake).

Proizvodnja podmornica klase R bila je povjerena trima brodogradilištima: brodogradilišta Fore River

u Quinciyu i Union Iron Works u San Franciscu izgradila su 14 odnosno šest podmornica Hollandova tipa R. Brodogradilište Lake Torpedo Boat Corporation izgradilo je svih sedam podmornica Lakeova tipa R.

U osnovi je riječ o vrlo sličnim projektima (naročito Lakeov) u usporedbi s prethodnicama iz kojih su tek vrlo malo modificirane. Osam podmornica klase R, koje su ušle u službu mornarice prije završetka rata, nisu imale priliku uspostaviti borbeni kontakt s neprijateljskim brodovima i podmornicama. Podmornice te klase bile su vrlo solidno građene pa su mnoge od njih ostale u službi sve do kraja II. svjetskog rata. Usapoređujući oba proizvedena tipa podmornica klase R, u praksi se, prema američkim podacima, boljim pokazao Hollandov tip R, premda je Lakeov tip R podmornice imao bolje i pouzdanije glavne dizelske motore. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Hrvatski vitezovi Reda Marije Terezije (XII)

Franjo Čorić (1772.-1847.)

U bitki za Monte Creto, Čorić nije želio trošiti vrijeme u puškanju s Francuzima i tako izgubiti dragocjene trenutke. Zaustavio je pucanje i zapovjedio nastavak juriša s isukanim sabljama i bajonetama...

Vladimir BRNARDIĆ

Prvi rat u kojemu je zabilježen neki pothvat Senjanina Franje Čorića vodio se protiv Francuza u Italiji 1799. Tada je bio dvadeset sedmogodišnji poručnik Glavnog stožera habsburške vojske i imao je više prilika iskazati vojnu vještina, hrabrost i energiju. Dana 26. ožujka predvodio je linijsku pješačku pukovniju Nádasdy kao prethodnicu napadnih kolona usmjerenih preko Legnaga, a zatim jurišao bajunetama na neprijatelja i prisilio ga na povlačenje. Zaplijenio je devet topova i 36 karova s barutom, te zarobio više zarobljenika, a za taj uspjeh pohvalio ga je njegov zapovjednik general bojnik markiz Hannibal Sommariva.

Kada je tijekom bitke na rijeci Adige združena austro-ruska vojska 17. lipnja 1799. odbacila neprijateljski korpus preko Tidona, stigla je vijest da je 4000 francuskih vojnika krenulo iz Genove prema Bobbiju. Trebali su preko Travoa prema Rivaltu napasti združenu austro-rusku vojsku u slučaju njezina daljnog napredovanja na Trebiju, i to na desni bok, olakšavajući time pothvat francuskog generala MacDonalda. Zauzvrat, prema Bobbiju bila je kroz dolinu Tidona preko Nibrbrana upućena jedna bojna ruske vojske od 500 momaka zajedno s 50 draguna pukovnije Karaiczay i 20 kozaka, sa zadaćom da zaustavi napredovanje neprijatelja. Njima je, pod zapovjedništvom ruskog generala Velakyja, bio priključen i Čorić, koji je zbog poznavanja terena predvodio postrojbe. Stigao je na uzvisine kod Bobbijia 18. lipnja 1799. ujutro,

upravo u trenutku kad su u to mjesto dospjeli i Francuzi, koji su se spremali krenuti dalje prema Travou. Ipak, kada se pročulo da dolaze Rusi i kada je Čorić poslao opodne prema neprijateljskim predstražama, ostao je neprijatelj sve do 19. lipnja u podne u Bobbiju. Na odlasku, francuski zapovjednik general Lapoye ostavio je kao

osiguranje svog zaleda zalaznicu u Bobbiju. Nju je Čorić, promatrajući kretanje neprijatelja, još u noći raslijerao s jednim svojim odjelom. Lapoye nije napredovao dalje od Travoa i, saznavši 21. lipnja za MacDonaldsov poraz, vratio se prema Bobbiju. Nekoliko sati prije poslao je svu prtljavu u pratnji 600 vojnika.

Čorić je predložio ruskom zapovjedniku napad na neprijateljsku pretvodnicu. Napad je i izведен po njegovu planu. Uspješno, jer u času kada je Lapoye s glavninom stigao u blizinu Bobbijia, njegova je pretvodnica bila potučena. Lapoye se tada odvojio od ceste za Genovu i odlučio napasti jer se smatrao brojčano nadmoćnjim. No, Čorić je upravljao ruskim bojnama tako vješto i neustrašivo s ono malo konjanika da je neprijatelja gotovo opkolio i natjerao u bijeg. Umjesto preko Bobbijia, Lapoye je bio prisiljen na povlačenje prema Mezzanu, preko besputnih brda u Bergo Santo Stefano. Tom prilikom izgubili su

Francuzi pet-šest tisuća vojnika: što poginulih, što zarobljenih...

Pri pohodu na Genovu i njezinoj opsadi 1800.

Čorić je imao novu priliku za iskazivanje junaštva. Pukovnik Frimont je dobio zapovijed da s dvije vrlo slabe austrijske i dvije pokrajne piemontske bojne, te eskadronom Bussy lovaca, zaposjedne i brani važnu točku Monte Creto.

Toj postrojbi bio je pridružen i Čorić kako bi pomogao pri izradi opkopa. Česti neuspjeli neprijateljski napadi na Monte Fosso prisili su zapovjednika, kako bi osigurao dolinu Bisagone, da pošalje Frimonta s njegovim odjelom na uzvisine San Cosma. Obranu Monte Creta prepustio je general bojnik Rousseau s četiri druge bojne. Dana 13. svibnja ne-

prijatelj je izvršio glavni napad s brojnom vojskom na Monte Creto i velikom žestinom prodro do opkopa. Frimont se uskoro uvjerio da ne-prijatelj napada samo Monte Creto. Prvo je generalu Rousseauu uputio u pomoć najbližu bojnu Kray, 200 vojnika pod zapovjedništvom natpo-ručnika Čorića. Sam je slijedio s os-tatkom četa. Prije nego je Čorić us-pio stići, zauzeo je već neprijatelj prve opkope. No, Hrvat je tako spretno postavio svoje vojnike da je u dalnjem napredovanju zaprijetio neprijateljskom zaledu i desnom krilu. U međuvremenu je stigao Fri-mont s pomoći. Pijemantska bojna odmah je upućena u pomoć genera-lu Rousseauu, a ostatak, jedna boj-na 61. linijske pješačke pukovnije (160 vojnika) postavljena je na po-ložaje. U tom času sputstio se gusti pljusak. Kiša je pomogla neprijate-lju da zauzme glavne opkope i prodre u carski tabor. To je prisililo Rousseaua na povlačenje, djelomič-no napuštanje položaja i okupljanje postrojbi iza tabora. Kada se nebo opet pročistilo, zaklonjeni jakom pričuvom, navalili su Francuzi s ve-likom žestinom na Rousseaua i potisnuli ga. Ipak, u odlučujućem tre-nutku pozvao je Čorić hrabru bojnu na juriš, predvodeći je u napad na bok i zalede neprijatelja. Iako su brojčano bili slabiji, izazvali su u neprijatelja nered, te su se postrojbe morale okrenuti. Bojna je počela pucati, ali Čorić nije želio trošiti vri-jeme u puškaraju s Francuzima i tako izgubiti dragocjene trenutke.

Zaustavio je puca-nje i zapovjedio nastavak juriša s isukanim sabljama i bajonetama. Ne-prijatelj je, unatoč tome što mu je u pomoć priskočila i pričuva, natjeran u bijeg. Bojno polje bilo je prekriveno mrtvima, a ranjen je i zarobljen fran-cuski divizijski ge-neral Soult zajedno s nekoliko čas-nika i mnogo vojnika. Za taj mudri i hrabri čin odlikovan je Čorić Viteš-kim križem Reda Marije Terezije, koji mu je dodijeljen na 68. promociji 30. travnja 1802. Šesnaest godi-

Bitka kod Arcisa 1814., jedna od posljednjih u kojoj je Čorić aktivno sudjelovao

na poslije u lipnju 1818., dobio je i barunat s pridjevkom de Monte Creto.

Godine 1805. iskazao se u bitki kod Steckena, a potom je upućen u glavni stožer u unutarnjoj Austriji. U rujnu 1807. postao je bojnik i u ratu 1809. priključen je vojsci u Italiji. S činom potpukovnika pred-vodio je u bitki kod Fontane Fred-daa kolonu generala Gajolija prema Sacili, u lijevi bok neprijatelju. Isu-kanim bajonetama odbacio ga je natrag i zauzeo mjesto. No, pred-večer je došlo do zadnjeg pokušaja neprijatelja da zauzme Fontanu Fredda. Austrijsko konjaništvo bilo

je potisnuto prema Roveredu, ali je Čorić s jednim divizijunom husara naglo upao u protivnički bok te opet okrenuo okršaj u austrijsku korist.

U ratu 1813. vodio je Čorić od po-četka neprijateljstva 22. kolovoza ruski korpus grofa Wittegensteina prema Pirmi. Vještim zapovijeda-njem najviše je pridonio svladava-nju znamenitog položaja kod Gies-shübelia i potom Pirne. Sudjelovao je i u okršaju kod Arbesaua 17. ruj-na 1813. Ondje su francuski lanseri odmah na početku iznenadili vojni-ke na dva položaja s bitnicama.

Čorić ne samo da je tada zaustavio čete koje su se povlačile već je po-veo jednu bojnu pukovniju de Ligne i opet osvojio bitnice.

U bitki kod Leipziga, sada kao pu-kovnik kod istog ruskog korpusa, ponovno se istaknuo hrabrošću i dobrim prijedlozima grofu Witte-gensteinu, što je osiguralo uspjeh u bitki kod Bar-sur-Aubea 27. veljače 1814. Također je sudjelovao kod ju-riša na Laubresselle i u bitki kod Arci-sur-Aubea 20. i 21. ožujka 1814. Istaknuo se u napadu na Ar-cis. U toj bitki teško je ranjen.

Godine 1821. umirovljen je kao general bojnik, s osobitom pripomo-ći u novcu zbog dugotrajne bolesti. No, već sljedeće godine, nakon oporavka, bio je ponovno pozvan u vojsku i dobio zapovjedništvo briga-de u Transilvaniji. U kolovozu 1832. postao je podmaršal i divizionar u Galiciji, 1839. zapovjednik u Tirolu, a 1842. tajni savjetnik i zapovijeda-jući general u Banatu. Franjo Čorić je umro u Temišvaru 4. veljače 1847. ■

Nenad Grgurica: Kroz 4700 godina carine, Naklada Bošković, Split, 2007.

Carinska povijest počela je na obalama Nila, Eufrata i Tigrisa, kao posljedica civilizacijskog razvoja čovječanstva. Njezinih 4700 godina ugrađeno je u temelje svjetske kulturne baštine, obogačujući sva vremenska razdoblja i zemljopisna područja ljudskog djelovanja. Carina je proizvod razvitka ljudskog društva, normirana zakonima i propisima. Carinski sustav je posebno područje društvene, ekonomске, političke i kulturne razine razvoja ljudskog društva. Zaokružujući ukupnost kulturnih i materijalnih dostignuća brojnih naroda svijeta, carina odražava društva visoko razvijene kulture, političke stabilnosti, životnog standarda, tolerancije i uljudbe. Carinska povijest sa svojom sačuvanom arhivskom građom, zajedno s političkom, pravnim, gospodarskom, kulturnom i inom baštinom, ispisuje povijest čitavih civilizacija, naroda i država.

Ova knjiga je, na svojevrstan način, pregled svjetske povijesti promatran kroz povijesni tijek carine. Knjiga predočuje i izlaže široj javnosti iscrpni niz podataka i materijalnih činjenica, bez interpretativnog problematiziranja. To je istraživanje koje se od početka do kraja koristi rezultatima brojnih i različitih znanstvenih disciplina: upravne znanosti, prometne znanosti, ekonomije, prava, finansija, politologije, sociologije, povijesti, arheologije, paleografije, arhivistike, epigrafije, diplomatike, etike, filologije i toponomastike.

Mirela MENGES

FILMOTeka

John Rambo

- američki akcijski (91 min.)
- redatelj: Sylvester Stallone
- distributer: PA-DORA
- gl. glumci: Sylvester Stallone (Rambo), Julie Benz (Sarah)

Vijetnamski veteran John Rambo živi povučenim životom (lovi kobre) u Burmi. Na nestabilnom području u unutrašnjosti, lokalni vojni moćnici uveli su strahovladu. Onda se pojavi američka kršćanska organizacija koja želi pomoći ugroženom stanovništvu i za prijevoz angažira iskusnog vodiča Ramba... Nastavak sadržaja nije potrebno prepričavati. Ne trebate biti pretjerano maštoviti pa da pogodite scenaristički koncept. Rambo je ostao ono što je oduvijek bio - beskrupulozni ubojica, koji ubija zato što je vještiji od protivnika. Ubijanje mu je u krvi i, koliko god mu to bilo teško, svjestan je da mu to najbolje ide. Istdobro, on je visokomoralan i suošćajan prema patnji potlačenih. Nažalost (ili srećom), prošlo je vrijeme kada je ovakav film punio kinodvorane. U osamdesetima, kad sam ja bio klinac, izlazeći iz kina svi smo maštali o Bowie nožu i Rambovim supermoćima. Vjerujem da današnjim Transformers klincima takav arhetip heroja djeluje potpuno zastarjelo. Što se režije i glume tiče, Stalone je također ostao duboko u osamdesetima. Upravo to je u prvom vikendu prikazivanja posvjedočio i vrlo slab odaziv publike u zagrebačka kina. Ako se želite podsjetiti kako su izgledali filmovi prije četvrt stoljeća, Rambo je savršen obrazac. Osim toga, Stalone je već najavio produkciju Rambo V. Nadam se samo da će se radnja odvijati u Americi, na Manhattanu ili u Hollywoodu, jer po zemljama trećeg svijeta John Rambo sve što je htio već je odavno učinio.

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Orkestar Hrvatske vojske održat će koncert 13. veljače u Velikoj dvorani KD "Vatroslav Lisinski" s početkom u 20 sati. Koncertom će dirigirati Tomaž Kmetić, a nastupit će solisti Matjaž Drevenšek na saksofonu i Mariachi "Los Caballeros". Na programu su Frank Ticheli, Blue Shades, i Frank Bencriscutto, Serenada za alt sakofon i puhače, te Alfred Reed, El camino real, a u drugom dijelu koncerta pod nazivom Fiesta Mexicana! Mariachi "Los Caballeros" i Orkestar HV-a izvest će popularne meksičke melodije poput Por amor, Besame mucho, Granada, Cielito lindo i druge.

Prodaja ulaznica na blagajni KD "Vatroslav Lisinski", radnim danom od 9 do 20 sati. Cijena ulaznica 60 i 80 kn, 50% popusta za skupni posjet, učenike, studente i umirovljenike. Djetalnici MORH-a i OSRH-a mogu rezervirati ulaznice na tel: 4568-577 i 3786-772 isključivo od 10 do 12 sati.

Napasnikov marketing

Pogleda li se svijet danas barem nakratko kroz medijske naočale, čak i vrijednosno neutralan promatrač zapazit će stalno reklamiranje svih varijanti zla. Umjesto klasičnog i tradicionalnog pristupa - "in fuga salus" (pred napašću spas je u bijegu), sada kao da je na djelu "nova paradigma" prihvaćanja svih napasti, poželjnost opačine i žudnja za neprestanim ushićenjem, što život, poglavito u mladim i zrelim godinama, pretvara u jurnjavu za trima požudama, kako ih Biblija definira. Naime, sv. Ivan, potičući na dobro djecu, očeve i mlađice, upravo mlade upozorava: "Ne ljubite svijeta ni što je u svijetu... Jer što je god svjetovno - požuda tijela, i požuda očiju, i oholost života - nije od Oca, nego od svijeta. Svijet prolazi i požuda njegova, a tko čini volju Božju, ostaje dovijeka" (v. 1 Iv 2,15-17). Gorki korijen te tragične prolaznosti svijeta Biblija nam otkriva u tome što je svijet pod snažnim utjecajem Đavla - kojega je Isus nazvao "ocem laži" - odnosno onoga istog Napasnika koji je jednim jednim vještim "marketinškim trikom" uspio svoju "robu prodati" Adamu i Evi, ali Isusa nije mogao navući ni trostrukom reklamom. Naravno, metode i taktika ostale su iste, samo se sadržaj ponuda mijenja generacijama. Stoga možemo biti sigurni da bi Napasnik, koji je Isusu nakon 40-dnevnog posta u pustinji "ponudio" svoj kruh, slavu i bogatstvo, danas - utjelovljen u pohlep nog pojedinca ili u neki nemilosrdni lobi - od Božanskog Učitelja provokativno za tražio možda sljedeće "tri sitnice": "Ako si Sin Božji, reci da cijela Sahara postane naftonosno polje! Ako si Sin Božji, reci da Kina postane polje maka! Ako si Sin Božji, reci da Mount Everest postane brdo zlata... Sve ču ti to dati ako mi se pokloniš!" Stoga je vrlo važno na početku vježbe Korizma 2008. promišljati možemo li i mi poput Isusa spasonosno odbaciti privlačne Napasnikove fondove i odbiti njegov poziv na pregovore te mu mirno i ponosno, ali odlučno "skresati": "Odlazi, Sotonu! Ta pisano je: Gospodinu, Bogu svom se klanjaj i njemu jedinom služi!" (v. Mt 4,1-11). Kako je povijest ljudskog roda već od prvih početaka obilježena grijehom, i naš je život neprestano sučeljavanje s moćima zla. No, nakon Kristova dolaska sigurni smo u pobedu, jer "gdje se umnožio grije, nadmoćno izobilova milost" (Rim 5,20). Zato za pobjedu ne treba tražiti novu formulu, treba samo primijeniti Isusov recept. Unatoč njegovu paradoksu. Je li moguće odbijanjem hrane nadvladati glad? Je li moguće odbiti tako privlačnu Napasnikovu "akciju"...? Isus je u tome uspio nakon što je molio i postio!

Andelko KAĆUNKO

8. veljače 1983.

Klaus Barbie izručen Francuskoj
Kao zapovjednik nacističke tajne policije u okupiranoj Francuskoj, **Klaus Barbie** je poslao tisuće francuskih Židova i članova **Pokreta otpora** u sigurnu smrt u koncentracijskom logoru. Kad su saveznici oslobodili Francusku, prebjegao je u **Njemačku**, gdje se pod lažnim identitetom pridružio drugim bivšim nacističkim časnicima u formiranju ilegalne antikomunističke organizacije. Kada je **1947.** američka antiobabještajna služba (**CIC**) otkrila organizaciju, Barbie je ipak ostao na slobodi, sve dok mu CIC nije ponudio potporu u zamjenu za kontrašpijunažu sovjetskih špijuna. Nakon dvije godine prokrijumčaren je u **Boliviju**. Za to vrijeme, francuski vojni sud ga je dva puta u odsutnosti osudio na smrt. U **Južnoj Americi**, Barbie je pomagao bolivijske vojno-represivne režime, naročito onaj **Huga Banzera (El Petisa)**. U njegovoj službi privodio je i mučio političke protivnike te mnoge od njih poslao u sabirne logore. Kada je u ranim 80-ima u Boliviji došlo do demokratskih promjena, nova vlast je ponudila Francuskoj njegovo izručenje. U siječnju **1983.** Barbie je uhapšen, a 8. veljače dovezen je u Francusku. U srpnju **1987.** proglašen je krivim za zločine protiv čovječnosti i osuđen na doživotnu robiju. Umro je **1991.**, od leukemije, u 77 godini života.

12. veljače 1554.

Smaknuta Kraljica od devet dana

Engleski kralj **Henrik VIII.** umro je **1547.** ostativši troje djece: malodobnog **Eduarda**, te njegove starije polusestre **Mariju** i **Elizabetu**. Kako je jedini zakoniti nasljednik bio maloljetan, po Henriku je odredbi trebalo da do njegove punoljetnosti kraljevstvo upravlja namjesničko vijeće. Mjesto protektora zauzeo je **grof od Warwicka, John Dudley**. Mladi Eduard obolio je od sušice, a kada je postalo jasno da se neće oporaviti, Dudley ga je nagovorio da u svojoj oporuci, u interesu **Anglikanske crkve**, izostavi polusestre i zakonitom nasljednicom imenuje rođakinju **Jane Grey**. Jane je bila unuka mlađe Henrikove sestre Marije i upravo se udala za Dudleyjeva sina. I zaista, kada je Eduard VI. umro u šesnaestoj godini života Dudley je na prijestolje doveo svoju snahu. No, javnost joj nije bila naklona. Većina se priklonila starijoj Henrikovoj kćeri Mariji, koja je, kao i njezina majka **Katarina Aragonska**, bila gorljiva katolikinja. Jane Grey održala se na prijestolju samo devet dana, koliko je trebalo Mariji da okupi 20.000 katoličkih pristalica. Jane je svrgnuta i zatvorena u londonski **Tower**, te pogubljena 12. veljače **1554.**, nakon što je ugušena pobuna. Bilo joj je samo sedamnaest godina.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

<http://www.mammoet.com/kursk/index.html>

Mammoet i Smit dvije su nizozemske inženjerijske tvrtke visokog ugleda. Prvoj je specijalnost dizanje i prijevoz teških tereta, a druga je poznata po inženjerijskim radovima na moru i ispod njegove površine. Izvlačenje havarirane ruske nuklearne podmornice **Kursk** iz dubina **Barentsova mora** njihov je najveći zajednički pothvat, a ova web-stranica svojevrsno je svjedočanstvo o tome.

Prošlo je već sedam i pol godina od potonuća podmornice uslijed serije eksplozija, što je šokiralo čitav svijet. Naime, u nesreći su izgubili život svi članovi posade. Sljedeće godine (**2001.**), unatoč bojazni zbog osjetljivosti vađenja jednog nuklearnog plovila, inženjeri su svoj posao za ruskog naručitelja obavili izvrsno i olupina podmornice vraćena je u **Rusiju**.

Na spomenutoj web-stranici, zainteresirani za priču o vađenju Kurska mogu dobiti uvod u sve njezine detalje. Sve je potkrijepljeno kronologijom, tehničkim pojedinostima, fotografijama, nacrtima itd. Iako je tema vjerojatno pomalo *passé*, sigurni smo da će se naći dovoljan broj zainteresiranih koji će željeti upoznati ili podsjetiti se na neke vrhunske pomorsko-inženjerijske tehnologije...

Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremila M. ALVIR

1. Prvu nedjelju u veljači Crkva slavi:

- A Dan života
- B Dan ljubavi
- C Dan mira

2. Vjeruje se da je sv. Valentin, unatoč zabrani rimskoga cara Kladija, tajno vjenčavao vojnike s njihovim odabranicama. Bio je:

- A general
- B matičar
- C svećenik

3. Četrdesetodnevna korizma počinje na dan koji zovemo Pepelnica ili:

- A Pokladni utorak
- B Čista srijeda
- C Veliki petak

4. Korizma završava na:

- A Veliki četvrtak
- B Veliki petak
- C Uskrs

5. Isus je umro na:

- A Veliki četvrtak
- B Veliki petak
- C Velika subota

Rešenje: fa 2c;3b;4c

proizvođač vojne i policijske opreme | manufacturer of military and police equipment

KROKO INTERNATIONAL

KANCELAK 20 | 10000 ZAGREB | HRVATSKA

MB: 1558340 | NATO CAGE CODE: A00AB

TEL +385 1 3772 777 | FAX +385 1 3730751

INFO@KROKO.HR

WWW.KROKO.HR